

First we take Greece, then the European Central Bank ...

του Γιάννη Μηλιού

Η κυβέρνηση με τη βοήθεια των δανειστών παρουσίασε, όπως αναμενόταν, ως τεράστια εθνική επιτυχία το πρωτογενές πλεόνασμα του 2013. Είναι όμως δεδομένο πλέον ότι αυτή η «εθνική αφήγηση» δεν βρίσκει ευήκοα ώτα στη χειμαζόμενη πλειοψηφία. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η επικαιρότητα χρειάζόταν και το «κοινωνικό μέρισμα» για να μπορέσει κάπως η κυβέρνηση να προσποιηθεί ότι «αναγνωρίζει» την κοινωνική καταστροφή που έχει επιφέρει η πολιτική της. Το «κοινωνικό μέρισμα» και η βιοπολιτική διάστασή του είναι σημαντικό θέμα, αλλά εδώ θα επικεντρωθούμε στην αφήγηση του μέλλοντος: Το κρίσιμο ζήτημα είναι πώς θα αντιμετωπίσει η Αριστερά στην Ελλάδα αλλά και σε ολόκληρη την Ευρώπη το σχέδιο των νεοφιλελεύθερων ελίτ για τη συνέχιση της αντεργατικής και γενικότερα αντικοινωνικής πολιτικής τους.

Η Αριστερά βρίσκεται μπροστά σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι. Η πολιτική πρόταση που συζητείται σήμερα σχετικά με την έξοδο από την κρίση θα παίξει σημαντικό ρόλο τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα. Οι συστημικές πιέσεις που δέχεται η Αριστερά είναι για να αποδεχτεί ως «τετελεσμένα» τα αποτελέσματα που έχουν προκύψει από τη σαρωτική επέλαση των μνημονιακών πολιτικών. Ο ρόλος που θα έχει μια κυβέρνηση της Αριστεράς, σύμφωνα με την κυρίαρχη αφήγηση, θα είναι μια «τεχνική» σταθεροποίηση της σημερινής κατάστασης με όρους συμβατούς με το νεοφιλελευθερισμό. Η αριστερή διαχείριση, υποστηρίζουν, πρέπει να αποφύγει το κρίσιμο ζήτημα της αναδιανομής πλούτου και ισχύος από το κεφάλαιο στην εργασία και να επικεντρωθεί στη «βιωσιμότητα» της κοινωνίας. Όλη αυτή η λογική συμπυκνώνεται στο ότι μια αριστερή κυβέρνηση «δεν θα πάρει άλλα μέτρα λιτότητας και δεν θα προχωρήσει σε νέες κοινωνικές περικοπές».

Η άλλη οδός, αυτή που εκφράζεται στο πρόγραμμα που εγκρίθηκε στο 1ο συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ, είναι η σύγκρουση με τον πυρήνα της νεοφιλελεύθερης πολιτικής. Πρόκειται για την πολιτική επιλογή που θέτει στο κέντρο της το ζήτημα της «ανάκτησης της εργασίας» και της επιβολής των συμφερόντων της πλειοψηφίας απέναντι στην ισχνή μειοψηφία που κερδίζει και μέσα στην κρίση. Η επιβολή των συμφερόντων της πλειοψηφίας της κοινωνίας είναι δυνατό να γίνει μόνο με αντισυμβατικές πολιτικές, με πολιτικές «μεροληπτικές» υπέρ της εργασίας, πολιτικές αναδιανομής.

Ο αγώνας αυτός δεν αφορά μόνο τις πολιτικές που θα ασκήσει η Αριστερά στο εσωτερικό της (κάθε) χώρας, αλλά και τη στρατηγική για την «επανάδρυση της Ευρώπης», για την οποία μάχεται το Κόμμα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς. Βασικός άξονας αυτής της στρατηγικής είναι η πλήρης ανατροπή του ρόλου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ).

Η ΕΚΤ από θεσμός που εγγυάται τη συνέχιση του νεοφιλελευθερισμού είναι απολύτως απαραίτητο να μετατραπεί σε θεσμό που θα αντιμάχεται την κηδεμονία των ευρωπαϊκών κοινωνιών από τις αγορές χρήματος. Το ζήτημα είναι πολιτικό. Η παρούσα «θεσμική ανεξαρτησία» της ΕΚΤ δεν αποτυπώνει παρά την απόλυτη εξάρτησή της από το νεοφιλελεύθερο σχέδιο: Τη διαρκή «απελευθέρωση» των αγορών, ώστε το κόστος της κρίσης να μετακυλιέται στις πλάτες της εργασίας και της κοινωνικής πλειοψηφίας. Οι νεοφιλελεύθεροι αναγνωρίζουν ως πρώτιστο «κίνδυνο» τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής

Αριστεράς για ριζικό μετασχηματισμό της ΕΚΤ σε θεσμό αλληλέγγυας επίλυσης της κρίσης χρέους προς όφελος της κοινωνικής πλειοψηφίας.

Πρόκειται λοιπόν, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για μια σύγκρουση που θέτει θέμα «αλλαγής της ατζέντας». Η σύγκρουση αυτή θα εκφραστεί σε δύο επίπεδα τα οποία αλληλοσυμπληρώνονται. Το ένα είναι η διαπραγμάτευση της ελληνικής κυβέρνησης της Αριστεράς σε υψηλότερο επίπεδο στην ΕΕ και το δεύτερο είναι η πολιτική και κοινωνική πίεση που θα υπάρχει σε όλη την Ευρώπη για τη στήριξη αυτής της διαπραγμάτευσης. Η δύναμη του Κόμματος της Ευρωπαϊκής Αριστεράς στην Ευρωβουλή αλλά και το περιεχόμενο της πρότασής του για την επίλυση της κρίσης δημοσίου χρέους είναι απολύτως κρίσιμη για το δεύτερο επίπεδο της σύγκρουσης αυτής.